

Wizerunek biegłego rewidenta według opinii studentów Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku

Renata Gmińska, Jacek Jaworski*

Streszczenie: *Cel* – Identyfikacja kompetencji oraz cech osobistych i zawodowych składających się na wizerunek biegłego rewidenta według oceny studentów Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku

Metoda badania – Badanie ankietowe z analizą uzyskanych wyników.

Wynik – Biegły rewident jest zawodem pozytywnie ocenianym przez studentów. Zajmuje wysoką pozycję społeczną, jest zawodem z przyszłością. Biegły jest postrzegany jako osoba uczciwa, o wysokich kwalifikacjach, dokładna, odpowiedzialna, samodzielna i odporna na stres. Dysponuje dużą wiedzą biznesową, a w szczególności związaną z rachunkowością, ma duże doświadczenie zawodowe, a w swojej pracy cechuje się obiektywizmem, umiejętnością zachowania tajemnicy i starannością. Względnie nisko studenci ocenili jego niezależność. Najniżej (choć również pozytywnie) respondenci ocenili kulturę osobistą, komunikatywność i zorganizowanie biegłego oraz umiejętność współpracy w zespole i kierowania nim. Nie potwierdziło się przypuszczenie, że powinien być otwarty na ludzi.

Oryginalność/wartość – Badanie zarysowało wizerunek biegłego rewidenta. Wyniki badania mają także implikacje praktyczne w zakresie upowszechniania wiedzy na temat zawodu biegłego rewidenta oraz kształtowania jego profilu osobowościowo-zawodowego.

Słowa kluczowe: biegły rewident, wizerunek zawodu, cechy zawodowe i osobiste, etyka w rachunkowości

Wprowadzenie

Wizerunek jest rozumiany jako całościowy obraz danej jednostki lub grupy społecznej, rozpowszechniony i utrwalony w określonej zbiorowości funkcjonującej w konkretnych realiach społecznych. W obrazie tym zawiera się wiedza o ludziach, będąca ich reprezentacją w umyśle postrzegającego (Korczyński, 2005, s. 56). Specyficznym rodzajem wizerunku jest utrwalony w świadomości określonych grup obraz ról społecznych, w tym także wykonywanego zawodu. Tak rozumiany wizerunek jest swoistą „wizytówką” zawodu, pełniąc ważną funkcję społeczną. Istotnie wpływa on na charakter relacji międzyludzkich, które są nieodłącznym elementem pracy zawodowej. Stanowi o prestiżu danego zawodu i jego pozycji

* dr Renata Gmińska, Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku, Katedra Finansów, e-mail: gminscy@poczta.onet.pl; dr hab. Jacek Jaworski prof. WSB, Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku, Katedra Finansów, e-mail: jjaworski@wsb.gda.pl.

wśród różnych zawodów w hierarchii społecznej. Sprzyja rozumieniu celów i kompetencji zawodowych, kształtowaniu się adekwatnych oczekiwań oraz dobrej komunikacji.

Szczególnym zawodem wśród profesji związanych z rachunkowością jest biegły rewident. Jego odpowiedzialność nie ogranicza się wyłącznie do zaspokojenia potrzeb indywidualnego klienta lub pracodawcy. W znacznym stopniu działa on także w interesie publicznym (Kodeks, 2011, s. 2). Jest to zatem zawód zaufania publicznego. Ta szczególna rola biegłego rewidenta powoduje, że jego wizerunek w świadomości społecznej jest ważnym elementem budującym zaufanie zleceniodawców, a także innych użytkowników efektów jego pracy. Wizerunek biegłego rewidenta determinuje również zainteresowanie wykonywaniem tego szczególnego zawodu.

Celem artykułu jest przedstawienie wyników zwiadu badawczego przeprowadzonego dla określenia podstawowych komponentów zawodowych oraz osobistych, składających się na wizerunek biegłego rewidenta w oczach przyszłych księgowych i finansistów. Badanie przeprowadzono wśród studentów Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku z wykorzystaniem kwestionariusza ankietowego. Uzyskane wyniki poddano analizie ilościowej.

1. Definicja i cechy zawodu biegłego rewidenta – ujęcie instytucjonalne i etyczne

Zawód biegłego rewidenta jest ściśle sformalizowany. Zasady uzyskiwania uprawnień i jego wykonywania określone są w przepisach prawa (UoBR). Ze względu na charakter, pełnione funkcje oraz wykonywane czynności biegły rewident uznawany jest za zawód zaufania publicznego. Tytuł zawodowy „biegły rewident”, jako jeden z niewielu w polskiej rzeczywistości prawnej, podlega ochronie.

Biegły rewident jest osobą fizyczną, która została wpisana do rejestru prowadzonego przez instytucję samorządu zawodowego, tj. Krajową Radę Biegłych Rewidentów. Żeby wykonywać ten zawód należy spełnić szereg warunków określonych UoBR, w tym:

- korzystać z pełni praw publicznych oraz mieć pełną zdolność do czynności prawnych,
- mieć nieposzlakowaną opinię i swoim dotychczasowym postępowaniem dawać rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu,
- nie być skazanym prawomocnym wyrokiem za umyślnie popełnione przestępstwo lub przestępstwo skarbowe,
- ukończyć studia wyższe w Polsce lub zagraniczne uznawane w Polsce za równorzędne,
- odbyć roczną praktykę w zakresie rachunkowości w państwie Unii Europejskiej oraz co najmniej dwuletnią aplikację pod kierunkiem biegłego rewidenta (spełnienie tych warunków musi być potwierdzone przez Komisję Egzaminacyjną),
- złożyć przed Komisją z wynikiem pozytywnym egzaminu dla kandydatów na biegłego rewidenta z określonych w ustawie obszarów wiedzy (prawo gosp., cywilne, rachunkowość, analiza i rewizja finansowa itp.),

- złożyć przed Komisją z wynikiem pozytywnym końcowy ustny egzamin dyplomowy sprawdzający wiedzę zdobytą w trakcie aplikacji,
- złożyć ślubowanie przed upoważnionym członkiem Krajowej Izby Biegłych Rewidentów.

W Polsce, zawód biegłego rewidenta mogą również wykonywać osoby fizyczne, które mają uzyskane uprawnienia do wykonywania tego zawodu w innym państwie z UE i poza nią, pod warunkiem zdania egzaminu w języku polskim z prawa gospodarczego w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności rewizji finansowej.

W UOBR zostały także oznaczone usługi i czynności zarezerwowane tylko i wyłącznie dla biegłego rewidenta. Podstawowym zadaniem biegłego rewidenta jest badanie sprawozdań finansowych różnych organizacji zakończone wydaniem stosownej opinii. Ponadto do kompetencji biegłego rewidenta należą następujące czynności (Wiśniewska, 2013):

- badanie rachunkowości oraz działalności spółki na żądanie wspólnika lub wspólników,
- badanie sprawozdania założycieli spółki komandytowo-akcyjnej,
- badanie planu przekształcenia spółki,
- wycena akcji spółki według wartości godziwej,
- badanie sprawozdania o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu wyborczego składanego do Państwowej Komisji Wyborczej,
- badanie corocznej informacji finansowej o otrzymanej subwencji oraz o poniesionych z subwencji wydatkach przez partie polityczne,
- badanie formy i treści prospektu emisyjnego,
- audyty projektów i programów unijnych, dla których są one wymagane i zastrzeżone wyłącznie dla osób posiadających kwalifikacje biegłego rewidenta.

Uwarunkowania prawne wykonywania zawodu biegłego rewidenta określają zatem, że zapewnienie wiarygodności efektów jego pracy wymaga, aby posiadał on dużą wiedzę, daleko wykraczającą poza obszar tylko rachunkowości. Jego kompetencje muszą odpowiadać wymienionym funkcjom atestacyjnym. Wiąże się z tym duża odpowiedzialność z tytułu składanych opinii, które w znacznym stopniu wpływają na ogólne bezpieczeństwo obrotu gospodarczego.

Poza wyznaczoną przepisami odpowiedzialnością karną, odpowiedzialność biegłego rewidenta obejmuje także komponenty biznesowe i etyczne. Aspekty te stanowią podstawę badań prowadzonych w zakresie oczekiwanych i faktycznych postaw moralnych i etycznych biegłych rewidentów (m.in. Gabrusewicz, 2007; Sawicki, 2013; Cieślak, Dobija, 2013; Wszelaki, 2016; Nowak, 2016). Należy podkreślić, że wyniki tego obszaru badań stopniowo przekształcają się w określone normy prawne zapisywane w różnorodnych dokumentach krajowych i międzynarodowych. W tym zakresie, wiarygodność biegłego rewidenta uzupełniają zasady etyczne: niezależności, obiektywności, należytej staranności, tajemnicy zawodowej oraz uczciwości (Wszelaki, 2016).

Niezależność biegłego rewidenta zdefiniowano w międzynarodowym, a także polskim kodeksie etycznym rewizji finansowej (Pfaff, 2015). Obejmuje ona niezależność wewnętrzną (umysłu), czyli stan umysłu umożliwiający wyrażenie opinii bez pozostawiania pod różnego

rodzaju wpływami uniemożliwiającymi samodzielny osąd oraz niezależność zewnętrzną (wizerunku), polegającą na unikaniu faktów i okoliczności na tyle znaczących, że racjonalnie myśląca i dobrze poinformowana strona trzecia, mogłaby słusznie twierdzić, że nastąpiło naruszenie zawodowego obiektywizmu. Niezależny biegły powinien wykonywać swoją pracę uczciwie, na podstawie rzetelnych dokumentów z zachowaniem należytej staranności. Swoje decyzje powinien podejmować odważnie, z zachowaniem zasady poufności. Biegły rewident z zasady nie ujawnia informacji poufnych, oprócz sytuacji wskazanych przepisami prawa oraz umową. W efekcie opinie biegłego powinny być obiektywne, wolne od uprzedzeń, przesądów, kompromisów oraz konfliktów interesów (Cieślak, Dobija, 2013).

Biegły rewident to także zawód, którego wykonywanie łączy się z koniecznością nawiązywania i pozostawania w wieku relacjach z innymi osobami. Są to m.in. zleceniodawcy i ich pracownicy, aplikanci i asystenci biegłego, prawnicy, inwestorzy. Relacje te podlegają specyficznym uwarunkowaniom, związanym z zadaniami biegłego rewidenta i wydawanymi przez niego opiniami. Grono wymienionych interesariuszy podlega częstym zmianom. Oznacza to, że biegły rewident powinien dysponować adekwatnymi do wykonywanego zawodu cechami i umiejętnościami interpersonalnymi. Należą do nich: komunikatywność, orientacja na klienta, umiejętności organizacyjne i współpracy w zespole (Paszkievicz, Silska-Gembka, 2013). Ponadto, powinna go cechować wysoka kultura osobista, otwartość i łatwość nawiązywania kontaktów.

Zakres i jakość wypełniania scharakteryzowanych cech i wymagań, kształtują wizerunek biegłego rewidenta. Przejawia się on w określonych cechach osobistych i zawodowych biegłego, przez których pryzmat zawód ten oceniają różne grupy społeczne. Na tej podstawie można sformułować trzy robocze hipotezy badawcze:

1. Biegły rewident dysponuje ponadprzeciętną wiedzą i umiejętnościami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej, a w szczególności z rachunkowością oraz cechuje się w swojej pracy niezależnością, obiektywizmem, umiejętnością zachowania tajemnicy służbowej i należyłą starannością.
2. Zawód biegłego rewidenta jest wykonywany przez osoby uczciwe, o wysokich kwalifikacjach i wykształceniu, dokładne, odpowiedzialne, samodzielne i odporne na stres.
3. Osoba, wykonująca zawód biegłego rewidenta, jest komunikatywna i dobrze zorganizowana, otwarta i łatwo nawiązująca kontakty, zorientowana na klienta, umie współpracować w zespole i odznacza się wysoką kulturą osobistą.

Jako uzupełnienie przedstawionych hipotez można postawić dodatkowe pytanie badawcze: jak postrzegany jest zawód biegłego rewidenta przez pryzmat jego pozycji społecznej oraz otoczenia biznesowego?

2. Metodyka badania

Do badania wizerunku biegłego rewidenta został użyty kwestionariusz ankiety pozwalający zmierzyć wskaźniki wizerunku zawodu w zakresie znajomości jego zadań, oczekiwanych

cech oraz ogólnego jego postrzegania. Podobną metodę zastosowali m.in. D. Włodarczyk i B. Tobolska (2011) oraz A. Jakubowicz-Bryx (2016).

Kwestionariusz został podzielony na sześć części. Pierwsza część obejmuje osiem stwierdzeń dotyczących czynności związanych z wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta. Ankietowany miał zaznaczyć spośród nich te, które jego zdaniem leżą w kompetencjach biegłego. Do wyboru miał cztery stwierdzenia prawidłowe i cztery błędne. Odpowiedzi na tę część ankiety weryfikowały znajomość zawodu biegłego i jego zadań przez ankietowanych. Części 2 do 4 miały identyczną formę i dotyczyły cech zawodowych, osobistych i interpersonalnych biegłego rewidenta. Cechy te były przedstawione dwubiegunowo – od cechy negatywnej do pozytywnej. Zadaniem ankietowanych było przypisanie danej cechy biegłemu w pięciopunktowej skali (1 – zdecydowanie cecha negatywna, 2 – raczej cecha negatywna, 3 – obojętnie, 4 – raczej cecha pozytywna, 5 – zdecydowanie cecha pozytywna). Część czwarta składa się z siedmiu pytań dotyczących postrzegania zawodu biegłego przez pryzmat jego pozycji społecznej, szans na rozwój oraz relacji z otoczeniem biznesowym. Odpowiedzi można było udzielać również w pięciopunktowej skali (1 – zdecydowanie nie, 2 raczej nie, 3 – obojętnie, 4 – raczej tak, 5 – zdecydowanie tak). Ostatnią część ankiety stanowiła metryczka obejmująca informacje o ankietowanym (stopień i kierunek studiów, doświadczenie w rachunkowości, wiek i płeć).

W badaniu udział wzięło 323 studentów WSB w Gdańsku z trzech wybranych kierunków studiów. Strukturę próby badawczej względem wybranych cech przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1

Struktura próby badawczej według wybranych cech

Kierunek studiów	Liczebność	Udział (%)	Stopień studiów	Liczebność	Udział (%)
Finanse i rachunkowość	282	87,30	studia licencjackie stacjonarne	69	21,40
Zarządzanie	22	6,80	studia licencjackie niestacjonarne	72	22,30
Prawo w biznesie	19	5,90	studia magisterskie (niestacjonarne)	182	56,30
Doświadczenie w rachunkowości	Liczebność	Udział (%)	Wiek	Liczebność	Udział (%)
Tak	123	38,10	19-25	266	82,40
Nie	200	61,90			
Płeć	Liczebność	Udział	26-35	38	11,80
Mężczyzna	56	17,30	36-50	19	5,90
Kobieta	267	82,70	Pow. 50	0	0,00

Źródło: opracowanie własne.

3. Wyniki badania

W pierwszym kroku badania, spośród wszystkich uzyskanych ankiet wyodrębniono te, w których respondenci zakreślili prawidłowo kompetencje biegłego rewidenta. Przyjęto, że będą to ankiety, w których zakreślono minimum 3 prawidłowe i maksimum 1 nieprawidłową odpowiedź. Tylko i wyłącznie te ankiety stanowiły podstawę do badań w kolejnych etapach. W tabeli 2 przedstawiono ich charakterystykę liczbową.

Tabela 2

Ankiety z prawidłowo zakreślonymi kompetencjami biegłego rewidenta (udział liczony w ogólnej liczbie adekwatnych odpowiedzi)

Pozycja			Liczebność	Udział (%)	
Ankiety z prawidłowo zakreślonymi kompetencjami biegłego rewidenta			130	40,20	
Kierunek studiów	Liczebność	Udział (%)	Stopień studiów	Liczebność	Udział (%)
Finanse i rachunkowość	124	44,00	Studia licencjackie stacjonarne	23	33,30
Zarządzanie	3	13,60	Studia licencjackie niestacjonarne	20	27,80
Prawo w biznesie	3	15,80	Studia magisterskie (niestacjonarne)	87	47,80
Doświadczenie w rachunkowości	Liczebność	Udział (%)	Wiek	Liczebność	Udział (%)
Tak	62	50,40	19–25	105	39,50
Nie	68	34,00			
Płeć	Liczebność	Udział	26–35	20	52,60
Mężczyzna	17	30,40	36–50	5	26,30
Kobieta	113	42,30	Pow. 50	0	0,00

Źródło: opracowanie własne.

Względnie prawidłowych odpowiedzi, dotyczących kompetencji biegłego rewidenta, udzieliło 40% respondentów, przy czym w pełni precyzyjne było jedynie 29 (9%). Lepszą znajomością obszaru zadań zawodowych biegłego wykazali się studenci kierunku Finanse i rachunkowość (44%) studiujący na uzupełniających studiach magisterskich (48%). Zawód biegłego rewidenta lepiej rozpoznają osoby posiadające doświadczenie w rachunkowości (50%) niż te, które doświadczenia tego nie posiadają (34%). Podobna relacja (42 do 30%) występuje w przypadku płci respondenta – z korzyścią dla kobiet. W strukturze wiekowej najwięcej prawidłowych odpowiedzi udzieliły osoby w wieku 26–35 lat (53%).

Charakterystykę liczbową odpowiednio cech zawodowych, osobistych i interpersonalnych biegłego rewidenta zawierają tabele 3–5. Cechy te uporządkowano malejąco względem średniej arytmetycznej podanych ocen.

Tabela 3

Charakterystyka liczbowa cech zawodowych biegłego rewidenta – wyniki badania

Cecha zawodowa	Oceny studentów – podstawowe miary					
	Średnia arytmetyczna	Dominanta	Mediana	Odchylenie standardowe	Współczynnik zmienności (%)	Współczynnik asymetrii
Zachowuje należyłą staranność Nie dba o procedury	4,9077	5,0	5,0	0,2895	5,90	-2,8499
Duże doświadczenie w rachunkowości Brak doświadczenia w rachunkowości	4,7846	5,0	5,0	0,4294	8,97	-1,6920
Potrafi zachować tajemnicę Nie potrafi zachować tajemnicy	4,6308	5,0	5,0	0,7247	15,65	-2,3682
Obiektywny Subiektywny	4,3385	5,0	5,0	0,9572	22,06	-1,6326
Duża wiedza biznesowa Mała wiedza biznesowa	4,3308	4,0	4,0	0,6724	15,53	-0,6663
Niezależny Interesowny	4,1846	5,0	5,0	1,0798	25,80	-1,5254
Kreatywny Odtwórczy	3,3077	4,0	4,0	1,2821	38,76	-0,4617
Razem	4,3549	5,0	5,0	0,9757	22,40	-1,7682

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 4

Charakterystyka liczbowa cech osobistych biegłego rewidenta – wyniki badania

Cecha zawodowa	Oceny studentów – podstawowe miary					
	Średnia arytmetyczna	Dominanta	Mediana	Odchylenie standardowe	Współczynnik zmienności (%)	Współczynnik asymetrii
1	2	3	4	5	6	7
Dokładny Niedokładny	4,8923	5,0	5,0	0,3772	7,71	-4,6220
Odpowiedzialny Nieodpowiedzialny	4,7923	5,0	5,0	0,4914	10,25	-2,7726
Wysoko wykształcony Nisko wykształcony	4,7769	5,0	5,0	0,4343	9,09	-1,6273
Uczciwy Nieuczciwy	4,7538	5,0	5,0	0,5556	11,69	-2,4705

1	2	3	4	5	6	7
Samodzielny Wymagający wskazówek	4,5923	5,0	5,0	0,6164	13,42	-1,4548
Odporny na stres Ulegający stresom	4,4692	5,0	5,0	0,7037	15,75	-1,2294
Dbą o wygląd Nie dbą o wygląd	3,7308	4,0	3,0	0,8667	23,22	0,1239
Razem	4,5725	5,0	5,0	0,7022	15,35	-1,5656

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 5

Charakterystyka liczbowa cech interpersonalnych biegłego rewidenta – wyniki badania

Cecha zawodowa	Oceny studentów – podstawowe miary					
	Średnia arytmetyczna	Dominanta	Mediana	Odchylenie standardowe	Współczynnik zmienności (%)	Współczynnik asymetrii
Zorganizowany Nieorganizowany	4,7462	5,0	5,0	0,5009	10,55	-2,2305
O wysokiej kulturze osobistej O niskiej kulturze osobistej	4,3308	4,0	5,0	0,6836	15,79	-0,5359
Budzący zaufanie Niebudzący zaufania	4,2538	4,0	5,0	0,8163	19,19	-1,0172
Komunikatywny Niekomunikatywny	4,1077	4,0	4,0	0,8251	20,09	-0,7033
Umie pracować w zespole Nie umie pracować w zespole	3,8308	4,0	4,0	0,8425	21,99	-0,4492
Umie kierować ludźmi Nie umie kierować ludźmi	3,7615	4,0	4,0	0,8753	23,27	-0,4871
Otwarty na ludzi Zdystansowany	3,6231	4,0	4,0	0,9787	27,01	-0,5248
Współczujący Gruboskórny	2,7769	3,0	3,0	0,8252	29,72	-0,0597
Razem	3,9288	4,0	4,0	0,9750	24,82	-0,6800

Źródło: opracowanie własne.

Najwyżej (najbardziej pozytywnie) respondenci ocenili cechy osobiste biegłego rewidenta. W ich opinii biegły, to człowiek dokładny (4,89), odpowiedzialny (4,79), wysoko wykształcony (4,77) i uczciwy (4,75). W oczach studentów jest on także samodzielny (4,59) i odporny na stres (4,46). Najmniejsze znaczenie dla respondentów ma dbałość o wygląd (3,73).

Wysoko oceniono również cechy zawodowe biegłego. W tym zakresie wyróżniono jego dbałość o procedury (4,90) oraz duże doświadczenie w rachunkowości (4,78). Wysoko oceniono także jego zdolność do zachowania tajemnicy (4,63), obiektywizm (4,33), wiedzę biznesową (4,33) i niezależność (4,18). Zdaniem respondentów, obojętna jest kreatywność biegłego (3,30).

Relatywnie niskie oceny otrzymały cechy interpersonalne biegłego. Zdaniem studentów powinien on być zorganizowany (4,74). Jako oczekiwane cechy wskazano także kulturę osobistą biegłego (4,33), budzenie zaufania (4,25), komunikatywność (4,10), umiejętność pracy w zespole i kierowania nim (3,83 i 3,76). Jako cechy względnie obojętne wskazano otwartość na ludzi (3,63) oraz empatię (2,77).

Oceny wszystkich cech nie odstawały znacząco od średniej arytmetycznej (współczynnik zmienności 5–30%). Zauważyć można tendencję, że im niżej była oceniana cecha, tym wyższy był współczynnik zmienności, co oznacza mniejszą jednoznaczność odpowiedzi. Ich rozkład był najczęściej lewostronny (ujemne współczynniki asymetrii), co oznacza, że większość ocen była powyżej średniej arytmetycznej.

Charakterystykę liczbowa odpowiedzi studentów na temat pozycji biegłego w relacjach z jego otoczeniem zawiera tabela 6. Znamienny jest w tym wypadku fakt, że żadne z zawartych w ankiecie stwierdzeń nie otrzymało zdecydowanie twierdzących wskazań. Jako raczej prawdziwe respondenci uznali, że pozycja biegłego w społeczeństwie oraz wśród zawodów związanych z rachunkowością jest wysoka (odpowiednio 4,04 i 4,26), jest to zawód z przyszłością (4,22) oraz że praca biegłego pozytywnie wpływa na bezpieczeństwo obrotu gospodarczego. Niższe oceny uzyskały stwierdzenia, że biegły wywiera znaczący wpływ na proces zarządzania zleceniodawcy (3,75) i że jego rolą jest edukacja biznesowa klienta (3,10). Przeciętnie studenci ocenili także swoją chęć uprawiania zawodu biegłego rewidenta (3,27). Te trzy najniżej ocenione stwierdzenia charakteryzuje relatywnie wysoka zmienność ocen (współczynnik zmienności 24–36%), co oznacza, że odpowiedzi studentów znacznie się różniły. Rozkład wszystkich odpowiedzi był lekko lewostronny, czyli większość ocen była wyższa niż średnia arytmetyczna.

Tabela 6

Charakterystyka liczbowa relacyjnego postrzegania zawodu biegłego rewidenta – wyniki badania

Cecha zawodowa	Oceny studentów – podstawowe miary					
	Średnia arytmetyczna	Dominanta	Mediana	Odchylenie standardowe	Współczynnik zmienności (%)	Współczynnik asymetrii
1	2	3	4	5	6	7
Pozycja biegłego wśród zawodów zw. z rachunkowością jest wysoka	4,2615	4,0	4,0	0,8643	20,28	-1,5792

1	2	3	4	5	6	7
Biegły rewident to zawód z przyszłością	4,2231	4,0	4,0	0,7572	17,93	-0,7229
Pozycja biegłego w społ. jest wysoka	4,0462	4,0	4,0	0,7531	18,61	-0,9516
Praca biegłego pozytywnie wpływa na bezpieczeństwo obrotu gospodarczego	4,0385	4,0	4,0	0,8077	20,00	-0,7797
Biegły wywiera znaczący wpływ na proces zarządzania u usługodawcy	3,7538	4,0	4,0	0,9204	24,52	-0,8658
Czy chciałabyś/chciałbyś zostać biegłym rewidentem	3,2769	4,0	4,0	1,2404	37,85	-0,1996
Rolą biegłego jest edukacja biznesowa klienta	3,1077	3,0	4,0	1,1249	36,20	-0,0181

Źródło: opracowanie własne.

Uwagi końcowe

Z przeprowadzonego badania wynika, że zawód biegłego rewidenta jest raczej słabo rozpoznawalny przez studentów WSB w Gdańsku. Jedynie 40% z nich było w stanie względnie prawidłowo wskazać czynności wchodzące w zakres obowiązków biegłego. Jego rozpoznawalność rośnie natomiast wraz z wiekiem i wykształceniem studentów oraz ich ukierunkowaniem na rachunkowość. Zaskakujący jest jednak fakt, że nawet wśród studentów, którzy mają już doświadczenie zawodowe w rachunkowości jedynie połowa potrafiła prawidłowo wskazać kompetencje biegłego rewidenta.

Spośród postawionych hipotez badawczych za całkowicie skonfirmowaną należy uznać tę dotyczącą cech osobistych biegłego rewidenta. Jest on zatem postrzegany jako osoba uczciwa, o wysokich kwalifikacjach i wykształceniu, dokładna, odpowiedzialna, samodzielna i odporna na stres. Większość cech wymienionych w hipotezie, dotyczącej cech zawodowych biegłego, także znalazła potwierdzenie w wynikach badania. Biegły rewident dysponuje zatem dużą wiedzą biznesową, a w szczególności związaną z rachunkowością, ma duże doświadczenie zawodowe, a w pracy cechuje go obiektywizm, umiejętność zachowania tajemnicy służbowej i należyta staranność. Relatywnie nisko studenci ocenili jego niezależność, a jest to jedna z podstawowych cech, którymi powinien się on odznaczać.

W najmniejszym stopniu badania potwierdziły hipotezę odnoszącą się do cech interpersonalnych biegłego rewidenta. Respondenci potwierdzili bowiem, że biegły powinien odznaczać się wysoką kulturą osobistą, być komunikatywny i dobrze zorganizowany, potrafić współpracować w zespole i nim kierować. Jednakże cechy te nie uzyskały tak jednoznacznych ocen, jak w przypadku wcześniej omówionych hipotez. Całkowicie nie potwierdziło się przypuszczenie, że biegły powinien być postrzegany jako osoba otwarta na ludzi.

Pozycja społeczna zawodu biegłego rewidenta została wysoko oceniona, w szczególności wśród zawodów związanych z rachunkowością. Jest on oceniany jako zawód z przyszłością,

którego znaczenie przejawia się też w zwiększaniu bezpieczeństwa gospodarczego. Jednak nie cieszy się on niestety dużą popularnością jako zawód, który chcieliby w przyszłości wykonywać studenci WSB w Gdańsku.

Literatura

- Cieślak, I., Dobija, D. (2013). Instytucjonalizacja zasad etycznych jako narzędzie budowania wiarygodności i zaufania publicznego do zawodu biegłego rewidenta. *Prakseologia*, 154, 135–170.
- Gabrusewicz, W. (2007). Biegły rewident – zawód czy misja? *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 38 (94), 67–77.
- Jakubowicz-Bryx, A. (2016). Wizerunek nauczyciela wczesnej edukacji w opiniach rodziców i nauczycieli. *Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna*, 4 (1), 7–23.
- Kodeks etyki zawodowych księgowych IFAC* (2011). Pobrano z: http://www.kibr.webserwer.pl_docuchwalyuchwala_4249-60-2011_Kodeks_IFAC.pdf (9.12.2016).
- Korczyński, S. (2005). Obraz idealnego nauczyciela kreowany przez uczniów i rodziców. W: S. Korczyński (red.), *Nauczyciel epoki przemian*. Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.
- Nowak, M. (2016). Typologia etyki utylitarystycznej a moralność biegłego rewidenta i księgowego. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 2 (80/2), 493–500.
- Paszkiewicz, A., Siłska-Gembka, S. (2013). Rola kompetencji miękkich w pracy księgowego – wyniki badań empirycznych. *Studia i Prace Kolegium Zarządzania i Finansów SGH*, 130, 89–113.
- Pfaff, J. (2015). Niezależność biegłych rewidentów badających sprawozdania finansowe jednostek zainteresowania publicznego w świetle nowych regulacji UE. *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, 240, 101–113.
- Sawicki, K. (2013). Obiektywizm i niezależność biegłych rewidentów i księgowych według kodeksów etyki zawodowej i przepisów prawa. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 61, 581–594.
- Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym. Dz.U. 2009 nr 77, poz. 649 z późn. zm.
- Włodarczyk, D., Tobolska, B. (2011). Wizerunek zawodu pielęgniarki z perspektywy lekarzy, pacjentów i pielęgniarek. *Medycyna Pracy*, 62 (3), 269–279.
- Wiśniewska, J. (2013). Klasyfikacja usług wykonywanych przez biegłych rewidentów. *Copernican Journal of Finance & Accounting*, 2 (2), 203–214.
- Wszelaki, A. (2016). Zasady i etyka wykonywania zawodu biegłego rewidenta w regulacjach polskiego prawa. *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, 274, 113–121.

IMAGE OF AUDITOR IN OPINION OF STUDENTS OF WSB UNIVERSITY IN GDAŃSK

Abstract: *Purpose* – The identification of basic competence, personal and professional features constituting the Auditor's image in the opinion of students of WSB University in Gdańsk.

Design/methodology/approach – The survey with quantitative analysis of its results.

Findings – Auditor is the profession positively evaluated by students. He enjoys a high social position, it is a profession with a future. Auditor is seen as an honest, highly qualified, accurate, responsible and resistant to stress person. Auditor has high business knowledge, especially in accounting. He has extensive professional experience, and in his work he is characterized by objectivity, the ability to maintain confidentiality and diligence. Relatively low students assessed auditor's independence. The lowest (but also positive) notes were marked for manners, communication and organization of the auditor and that he can work and direct a team. The supposition that auditor should be open to people absolutely did not confirm.

Originality/value – The study was outlined image of the auditor. The study results have also practical implications for the dissemination of knowledge about auditor's profession and for shaping its personal and professional profile.

Keywords: auditor, image of the profession, professional and personal features, ethics in accounting

Cytowanie

Gmińska, R., Jaworski, J. (2017). Wizerunek biegłego rewidenta według opinii studentów Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 4 (88/1), 603–614. DOI: 10.18276/frfu.2017.88/1-57.